

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 25. februarja 1863. ~

Gospodarske stvari.

Kako je z govejo kugo na dalje.

Po pismu, ki ga je c. k. deželna general-komanda zagrebska 14. dne t. m. poslala naši c. k. deželni vladi, je dosihmal v 17 selih vojaške Granice za pravo kugo poginilo ali pobito bilo 112 goved, za črmom (vrančnim prisadom) pa 148 goved v 23 selih, — tedaj v vsem skupaj dosihmal 260.

Po tem pismu v civilnem Hrvaškem ni kuge več od poslednjih dni preteklega mesca. Al iz tega pisma ni jasno, ktere bolezni ni več: ali goveje kuge ne ali vrančnega prisada ne.

Žalostneje pa je to, kar omenjena c. kr. general-komanda sporočuje zastran človeške in živinske kuge v Bosni na Turškem. Légar ali mačuh (tifus) in pa mrzlica ali zimnica divjate med Bosnjaci še zlo in skor čedalje huje zavoljo nenavadno gorkega in deževnega vremena, zlasti v močvirnih krajih. Tam pa tam umrje kak človek tako hitro in tako čudno, da se je hrup zagnal o človeški orientalski kugi. — Kar se tiče živinske kuge v Bosni, se drži v nekterih krajih trdovratno, v nekterih pojumlje, v drugih se začjenja.

Zmlete kosti.

Po nemškem Pet. Nik. Feuser-a.

(Dalje.)

Kosti, same po sebi kakor so, se le počasi sprsteno, zato v takem stanu še le čez več časa gnojivno moč pokažejo, in to le malo po malo. Zato je treba, da se kosti na drobno zmelejo. Čim bolj se pa kosti zdrobijo in čim bolj se pripravne naredijo za sprsteno, tem bolji in tem hitreji gnoj so. Zakaj poglavitna stvar pri vsakem gnojenji je ta, da rastline hitro in popolnoma, to je, do zadnje trohice posrkajo vse, kar je v gnoji gnojivnega.

Naj to dokažem malo bolj na drobno.

Vsak kmetovavec je trgovec ali kupec, ako se ne peča s kmetijstvom samo za veselja voljo. Eden največih kapitalov, ki ga v tej poljedelski kupčiji ima, pa je kapital gnoja. Umen gospodar mora znati prerajtati, ali mu kapital, ki ga leto in dan vtikuje v zemljo, tudi donaša obresti (činže) ali ne.

Ako pognojim oral (joh) polja z 10 centi koščene moke, mi prizadene to 20 gold. stroškov, zraven pa še, kar voznina in setev košta. Brez gnojá ni — saj navadno ne — nobenega pridelka. Po tem takem si tako rekoč kupimo, kar pridelamo.

Ker je to tako, mora tedaj biti poglavitna skrb gospodarjeva, da kar najbolj po ceni si kupi obilen pridelek. Tega pa ne doseže, ako skopari z gnojnim ka-

pitalom, to je, da ne vtakne gnoja v zemljo, kolikor ga je treba, ali pa da vtakne le takega v njo, ki še le čez več let svojo rodovitno moč pokaže. Umen gospodar kot umen kupec naloži svoj gnojni kapital tako v zemljo, da že prva žetev se mu splača dobro.

Postavimo, da na njivi, en oral veliki, se po naravni njeni rodovitnosti pridelá 10 vagánov (mecnov) reži, 15 centov pa slame; če pa pognojimo ta oral z 10 centi prav drobne koščene moke, smemo po navadnih skušnjah pričakovati najmanj 25 centov slame in 18 vagánov reži, ako je posetev večidel povžila gnojno moč koščene moke. Ako cenimo cent slame na 75 krajc., vagán reži pa na 3 gld., imamo po takem že za 31 gld. 50 kr. več sirovega dohodka. Vrh tega je pa njiya še dosti gnojne moči za drugo žetev si pridržala. Če bi se pa bile kosti malo zdrobljene in malo sprstene na njivo speljale, bi se gori omenjenih 31 gld. in 15 kr. enoletnega dohodka razdelilo na 10 let, ker nezmlete kosti se sprstenujejo le počasi in tako se dobiček raztrese na več let, — to pa ni, ako prav rajtamo, skor noben dobiček več.

Skušnje so popolnoma dognale resnico, da moč prav grobe koščene moke v nesprstenem stanu trpi 10 let in še več; — prav drobna koščena moka, tudi še ne sprstena, pa se že v 4 letih povžije in sicer tako, da v prvih dveh letih vzamejo rastline 30 odstotkov (percentov) gnojne moči iz kosti, v 3. letu je vzamejo 25, v 4. letu pa 15 odstotkov; — ako pa prav drobna koščena moka že gnije, se sprsteni tako hitro, da jo rastline že povžijejo v 2, k večemu v 3 letih, in sicer tako, da žetev v 1. letu je vzela 60 do 65 odstotkov, žetev v 2. letu 25 do 30 odstotkov, žetev v 3. letu pa povžije še to, kar je ostalo od prejšnjih 2 letih.

(Konec prihodnjič.)

Poduk za življenje, pot k premoženju.

Iz „zlatih bukev“ prestavil Juri Pajk.

(Konec.)

Nevarno je, v dolgove zakopati se, kajti tako daš drugim pravico čez svojo prostost, ako ob pravem času dolga plačati ne moreš. Tako v zadrego pripravljen, si skušaš z lažmi pomagati. Laž pa je, pravi pregovor, druga stopnja k hudodelstvu; laž sedi človeku na hrbtu. Upnik ne pozabi tako lahko brišta, do kedaj je posodil, kakor dolžnik. Upniki so celó celó neverjetni Tomaži; oni pazijo natanko na dan in uro. Dan povračila pride, preden mislite na to; pa če ste ravno tudi na plačilo mislili, se vam bo čas, ki se vam je od prvega tako dolg, naposled nezmerno kratek zdel. Pregovor pravi, ta ima kratek post, kdor ob veliki noči dolge plačati mora.

Lahko da mislite, da ste ravno zdaj toliko pre-